



آینده خاورمیانه بعد از انتخابات ایران:

چالش جدید خلیج فارس و قطع امید سعودی‌ها از آمریکا

انتخاب رئیسی به عنوان هشتمین رئیس جمهوری اسلامی ایران پیامی روشن داشت اما چه تاثیری بر آینده روابط کشورهای منطقه خواهد گذاشت؟

به گزارش همشهری آنلاین، انتخابات‌های متعددی که در منطقه غربی آسیا یکی پس از دیگری رخ می‌دهد، کشورهای سلطنتی حوزه خلیج فارس را دچار چالش کرده و آینده روابط منطقه‌ای را تحت تاثیر خود قرار داده است. بعد از انتخابات سوریه و رژیم صهیونیستی، انتخابات ریاست جمهوری ایران نیز پیامی روشن داشت و اکنون کارشناسان با بیان تحلیل‌های خود از آینده احتمالی روابط کشورهای منطقه، مشغول گمانه‌زنی هستند.

موسسه تامسون رویترز در گزارشی نوشت از آنجا که سیاست ایران به راست متمایل شده، روابط این کشور با اعراب خلیج فارس ممکن است به **توافق هسته‌ای** بستگی داشته باشد. به گفته تحلیلگران، اگرچه ممکن است مذاکرات کشورهای عربی حوزه خلیج فارس با تهران پس از پیروزی یک قاضی نزدیک به جریان اصول‌گرا در انتخابات ریاست جمهوری ایران، سخت تر شود اما بعید است جریان گفت‌وگوهایی که برای تحکیم روابط بین این کشورها برقرار شده متوقف شود.

• اثرگذاری اندک نتیجه انتخابات بر مذاکرات هسته‌ای وین

پس از پیروزی **ابراهیم‌رئیسی** در انتخابات روز جمعه، چشم انداز روابط بهتر بین ایران شیعه و سلطنت‌های عربی سنی در نهایت به پیشرفت در احیای توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ وابسته است. روابط ایران و عربستان سعودی که از سالیان قبل دچار چالش شده بود، همزمان با نشست مجدد قدرت‌های جهان بر سر میز مذاکرات هسته‌ای، از ابتدای سال جدید شمسی وارد مرحله‌ای جدید شده و گفت‌وگوهای مستقیمی بین دو کشور از اردیبهشت ماه آغاز گشته است.

عبدالحق عبدالله، تحلیلگر سیاسی امارات متحده عربی، گفت: «اکنون ایران پیام واضحی ارسال کرده است و آنها در حال تمایل به موضعی سنتی‌تر هستند. اما وضعیت سخت و خطرناک منطقه ایران را از قرار گرفتن در موقعیتی رادیکال‌تر برحذر خواهد داشت.» **امارات متحده عربی**، به مرکزیت دبی، یک دروازه تجاری برای ایران است و عمان که غالباً نقش میانجی‌گری در منطقه را به عهده دارد سریعاً به رئیسی تبریک گفتند با این حال عربستان سعودی و بحرین تنها کشورهای حوزه خلیج فارس هستند که هنوز در باره رئیس جمهور جدید اظهارنظر نکرده‌اند.

خالد السلیمان، ستون نویس روزنامه عکاظ عربستان نوشت: «ممکن است چهره‌ها تغییر کنند اما رهبر ایران آیت‌الله علی خامنه‌ای است.»؛ رئیسی، منتقد تسلیم ناپذیر غرب و همسو با رهبر ایران نیز از ادامه مذاکرات هسته‌ای حمایت کرده است. عبدالعزیز ساغر، رئیس مرکز تحقیقات خلیج فارس، نیز گفت با موفقیت مذاکرات هسته‌ای و بهبود روابط آمریکا اوضاع بهتر خواهد شد.

• قدرت نفوذ

ژان مارک ریکلی، تحلیلگر مرکز سیاست‌های امنیتی ژنو، اما معتقد است توافق مجدد هسته‌ای و لغو تحریم‌های ایالات متحده علیه جمهوری اسلامی باعث تقویت رئیسی، کاهش بحران اقتصادی ایران و ارائه اهرم فشار در مذاکرات خلیج فارس می‌شود. با این حال، ایران و اعراب خلیج فارس هیچ یک خواهان بازگشت به تنش‌های سال ۲۰۱۹، شامل حمله به تانکرهای نفتی در آبهای خلیج فارس و تأسیسات نفتی عربستان و سپس **ترور سردار سلیمانی**، نیستند و سلب مسئولیت نظامی آمریکا به رهبری بایدن از منطقه، باعث برانگیخته شدن رویکردی عملی‌تر در میان کشورهای خلیج فارس خواهد شد.

• صدای پای خروج آمریکا از خاورمیانه

از دیگر سو، بایدن خواستار مهار مجدد برنامه موشکی ایران و پایان دادن به حمایت از گروه‌های شبه نظامی در منطقه از جمله در **یمن**، به عنوان اصلی‌ترین چالش کشورهای عربی خلیج فارس شده است. ریکلی گفت: «سعودی‌ها فهمیده‌اند که دیگر نمی‌توانند برای تامین امنیت خود به آمریکایی‌ها اتکا کنند ... و دیده‌اند که ایران از طریق حملات مستقیم و همچنین باتلاق یمن این پادشاهی را تحت فشار قرار داده است.» مذاکرات سعودی و ایران عمدتاً بر یمن تمرکز دارد، جایی که اتحاد نظامی به رهبری ریاض علیه جنبش حوثی‌های همسو با ایران سالهاست در جنگ است و از شش سال پیش حمایت ایالات متحده را از دست داده است.

صنم وکیل، تحلیلگر موسسه چتم هاوس انگلیس، هفته گذشته نوشت که انتظار می‌رود گفت‌وگوهای منطقه‌ای، به ویژه در مورد امنیت دریایی ادامه یابد اما پیشرفت این مذاکرات به موقعیت ایران وابسته است.